

Неділько Аліна Іванівна,

асистент секції державного управління і права кафедри фінансів та банківської справи
Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка
моб. (095) 541-36-39

Децентралізація як основа розвитку публічного управління на місцевому рівні

Процеси розвитку публічного управління та децентралізації влади спрямовані на забезпечення ефективного проведення реформування системи державного управління та перехід до публічного управління. Сьогодні ці процеси набувають все більшого значення та особливу важливу роль відіграють на місцевому рівні, адже на місцевому рівні відбувається найтісніша взаємодія органів влади з громадянами. В основу адміністративної реформи закладено основи зміни сутності та ролі держави та державних органів в сучасному суспільстві.

В Україні на місцевому рівні управління розподілене між державними органами влади (місцевими державними адміністраціями) та органами місцевого самоврядування. Відокремленість та набуття самостійності органами місцевого самоврядування як галузі та важливого елемента системи публічного управління на місцевому рівні. Тобто в системі публічного управління місцеве самоврядування є найважливішим елементом та процеси децентралізації позитивно впливають на перехід від державного до публічного управління.

Як свідчить практика більшості європейських країн де процеси децентралізації почали впроваджувати в дію достатньо давно та вони повноцінно реалізувалися публічне управління на місцевому рівні ефективно функціонує за рахунок місцевого самоврядування, а також децентралізація сприяла розвитку демократії. Тому для України важливо застосувати такий зарубіжний досвід, що дозволить наблизити вітчизняне суспільство до рівня розвитку європейських країн.

Дослідженню проблеми децентралізації управління присвячені праці як вітчизняних, так і зарубіжних науковців: Е. Берман, М. Воронова, А. Гальчинського, І. Грицяка, В. Ігнатовича, Н. Меннінг, , В. Реблака, Р. Родс, О. Руденко, О. Хюгс та інших.

Децентралізація є способом територіальної організації влади, за якого держава передає право на прийняття рішень по визначених питаннях або у визначеній сфері структурам локального або регіонального рівня, що не входять у систему виконавчої влади і є відносно незалежними від неї [1, с. 88]

Децентралізація означає такий спосіб розмежування та визначення завдань та функцій, що передає їх від центральних органів до місцевих та своє власними їхніми повноваженнями, а за центральними органами влади залишається, в основному, лише

функція контролю за діяльністю місцевих органів [2, с.15]. В європейських країнах повноваження органів місцевого самоврядування ґрунтуються на принципі субсидіарності, розподіляються так, щоб максимально наблизити надання публічних послуг до їх споживача, а орган, що приймає рішення, до тієї проблеми, яку він вирішує [6, с. 47].

Сьогодні в Україні також важливе місце в процесах децентрації належить організації системи місцевого самоврядування та реалізації принципу субсидіарності. Відповідно до ст.1 Європейської Хартії місцевого самоврядування, місцеве самоврядування означає право і спроможність органів місцевого самоврядування в межах закону, здійснювати регулювання і управління суттєвою часткою суспільних справ, які належать до їхньої компетенції, в інтересах місцевого населення [3].

В Україні про децентралізацію почали говорити з моменту створення місцевого самоврядування, але на справді принципи децентралізації почали реалізовуватися лише з проведенням реформи децентралізації влади (початок в 2014 році, з ухваленням «Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади», яка передбачала передачу повноважень та ресурсів новоствореним об'єднаним територіальним громадам [4]). Лише за останні три роки було проведено ряд змін, які позитивно вплинуло на розвиток децентралізації в Україні, місцевого самоврядування та публічного управління. Розглянемо далі як саме змінилася ситуація в ході проведення реформи та які не вирішені питання залишаються на сьогодні.

Метою концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади є визначення напрямів, механізмів і строків формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад [4].

Концепція передбачає, що доступність та належна якість публічних послуг забезпечується шляхом оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципами субсидіарності та децентралізації.

9 квітня 2015 року був прийнятий Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Який не лише дозволив органам місцевого самоврядування об'єднуватись у територіальні громади, а де-факто утворювати нові адміністративно-територіальні одиниці – об'єднані територіальні громади. Відповідно до інформації

розміщеної на офіційному веб-сайті Децентралізації влади, станом на 8 вересня 2017 року створено 648 об'єднаних територіальних громад [5].

Відповідно якщо об'єднані територіальні громади будуть і далі так розвиватися, то через короткий час уже зможуть повноцінно функціонувати, маючи у своєму розпорядженні власні ресурси та зможуть самостійно приймати рішення в межах їх компетенції визначеної на законодавчому рівні. Децентрація передбачає, що місцеве самоврядування здійснює управління з низу, громадяни зможуть брати участь у політичних процесах, зокрема в тих сферах та питаннях які важливі для їхньої громади, а також вони зможуть впливати на прийняття рішень на місцевому рівні. Тобто будуть виконуватися принципи публічного управління та функціонуватиме дієва система публічного управління на місцевому рівні.

Отже, можемо сказати, що активізація процесів децентралізації позитивно вплинула на розвиток місцевого самоврядування в Україні, надавши його органам часткову автономність та можливість самостійно приймати рішення в збільшеній компетенції. Що в свою чергу вплинуло на формування повноцінної та діючої системи публічного управління на місцевому рівні яка покладається в основному на місцеве самоврядування та залежить від нього.

Список використаних джерел

1. Гурне Б. Державне управління / Б. Гурне. - К. : Основи, 1994. - 165 с
2. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / [Бориславська О. М., Заверуха І. Б., Школик А. М. та ін.]; Центр політико-правових реформ. – К., Москаленко О. М., 2012. – 212 с.
3. Європейська Хартія про місцеве самоврядування 1985 року // Віче. — 1993. — № 6.
4. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 р. №333-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>
5. Офіційний веб-сайті Децентралізації влади. – Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/infographics/item/id/45>
6. Ткачук А.Ф. Децентралізація влади: від потреби до реалізації (робочий зошит) / А.Ф. Ткачук. – К.: ІКЦ «Легальний статус», 2013. – 116с.